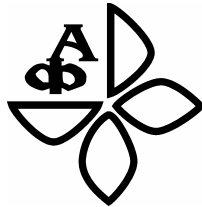

**УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
АГРОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ЧАЧАК**

**СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА И
ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НА
АГРОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ**

**КОМИСИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА
АГРОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА**

Септембар, 2008. године

Универзитет у Крагујевцу
Агрономски факултет Чачак
Процедура QP: _____

Стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета:

1. Стратегија обезбеђења квалитета
2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета
3. Систем обезбеђења квалитета
4. Квалитет студијског програма
5. Квалитет наставног процеса
6. Квалитет научноистраживачког и стручног рада
7. Квалитет наставника и сарадника
8. Квалитет студената
9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
11. Квалитет простора и опреме
12. Финансирање
13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета
14. Систематско праћење и периодична провера квалитета

Копија бр. _____

Редни број	Служба/функција	Датум пријема	Потпис
1.	Декан Агрономског факултета		
2.	Председник комисије за обезбеђење квалитета		
3.	Председник савета Агрономског факултета		
4.	Председник студентског парламента		
5.	Студент продекан		
6.	Продекан за наставу		
7.	Продекан за финансије		
8.	Шеф Студентске службе		
9.	Секретар факултета		
10.	Архива		

Чачак,
19.09.2008. године

**Председник Комисије
за обезбеђење квалитета**

Др Александар С. Пауновић, ванр. проф.

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
АГРОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 3473 /3 – XX
Ч а ч а к, 18. децембар 2012.године

Наставно-научно веће Агрономског факултета у Чачку на седници одржаној 18. децембра 2012.године разматрало је предлог декана за именовање чланова Комисије за обезбеђење квалитета а сходно чл. 151.и чл.174. Статута Факултета (Пречишћен текст број 1160/1 од 01.06.2011.г.) и Одлуке о изменама и допунама Статута Агрономског факултета (бр.160/2 IX од 25.01.2012.год.) донело је

О Д Л У К У
о избору чланова Комисија за обезбеђење квалитета

I. Именује се Комисија за обезбеђење квалитета у саставу:

1. проф.др Александар Пауновић, представник наставника
2. др Владимир Курђубић, представник наставника
3. др Иван Глишић, представник наставника
4. мр Ранко Копривица, представник сарадника
5. Мићо Ћировић, представник ваннаставног особља
6. Бранка Јешић, представник студената

II Именовани ступају на дужност дана 19. децембра 2012. године.

III. Ову одлуку доставити члановима Комисије.

ДОСТАВЉЕНО:

- Члановима
- Архиви

ПРЕДСЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
ДЕКАН

проф.др Владета Стевовић

Садржај

Страна

1. Стратегија обезбеђења квалитета Агрономског факултета у Чачку
2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета .....
3. Систем обезбеђења квалитета .....
4. Квалитет студијског програма .....
5. Квалитет наставног процеса .....
6. Квалитет научноистраживачког и стручног рада .....
7. Квалитет наставника и сарадника .....
8. Квалитет студената .....
9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса .....
10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке .....
11. Квалитет простора и опреме .....
12. Финансирање .....
13. Улога студената у смовредновању и провери квалитета .....
14. Систематско праћење и периодична провера квалитета .....

На основу члана 15. Закона о високом образовању (Сл. гласник РС бр. 76/05) и члана 199 Статута Агреномског факултета у Чачку, а на предлог декана Факултета и утврђеног предлога Наставно-научног већа Агреномског факултета одлуком број 1979/12-VI од 18.09.2008.год., Савет Факултета, на седници одржаној дана 19.09.2008. године, усвојио је документ:

САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

1. СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА АГРОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА У ЧАЧКУ

Декларација факултета

Агреномски факултет у Чачку чврсто је опредељен да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма, наставе, истраживачког рада, уџбеника и литературе, опреме, ненаставне подршке, вредновања наставе од стране студената и процеса управљања.

Циљ унапређења квалитета је достизање, одржавање и унапређење домаћих и међународних стандарда у настави, научноистраживачком раду и управљању на Агреномском факултету.

Унапређење квалитета Агреномски факултет ће спроводити помоћу система обезбеђења квалитета, који чине сви запослени на факултету и студенти.

Мере за обезбеђење система квалитета

Агреномски факултет изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета. У том смислу, статутом утврђује послове и задатке наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђење квалитета. Посебним мерама обезбеђује учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака културе обезбеђења квалитета.

Агреномски факултет је формирао Комисију за обезбеђење квалитета из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената.

Мере за унапређење рада факултета обухватају низ активности којима ће се постићи жељени циљ унапређења квалитета:

- Усклађивање студијских програма по обиму и садржају са студијским програмима реномираних агреномских факултета у земљама Европске уније;
- Стално инвестирање у простор за наставу, аудио-визуелну опрему за наставу и научно-истраживачку опрему која се може користити и у процесу наставе, ради достизања националних и међународних стандарда у тој области;
- Усклађивање броја наставника и сарадника са националним и међународним стандардима;
- Поштовање високих критеријума за избор наставника и сарадника, и њихово усклађивање са националним и међународним критеријумима;
- Стално инвестирање у простор и опрему за истраживање и редовно сервисирање постојеће опреме;
- Успостављање и ширење научне сарадње са реномираним научним центрима у свету, кроз заједничке научне пројекте и боравке наших наставника и сарадника у тим центрима;

- Поштовање високих критеријума за издавање уџбеника наших наставника и сарадника, који су усклађени са националним и међународним стандардима;
- Стална набавка национално и међународно признатих уџбеника из области агрономије и прехрамбене технологије за библиотеку Агрономског факултета;
- Усклађивање броја ненаставних радника са националним и међународним стандардима;
- Стална едукација ненаставног особља у областима њихових компетенција, у вештини комуникације и руковању информационим технологијама;
- Обезбеђење материјалне основе за рад представника студената на вредновању наставе;
- Пружање стручне помоћи студентима за успостављање методологије и спровођења вредновања наставе;
- Израда и примена процедура управљања документацијом и протока информација у органима управљања факултетом;

У намери да задржи квалитет постигнут у свим областима делатности, а посебно у области наставе као једној од најзначајнијих, те да га перманентно побољшава, Агрономски факултет у Чачку опредељен је да и надаље, непрекидно и систематски ради на обезбеђењу и унапређењу квалитета свога рада. Ради тога Факултет је предузео следеће кораке: Одлучио да систематски прати, оцењује, анализира и побољшава све своје активности, а нарочито да унапређује квалитет својих програма, да примењује мере које гарантују обезбеђивање квалитета, да именује носиоце ових активности, чија су права и обавезе у поступку обезбеђивања квалитета јасно утврђене.

Такође, Факултет је утврдио области обезбеђења квалитета, тако да питање квалитета доведе до нивоа неговања културе квалитета, те је све своје делатности повезао на хармоничан, логичан и квалитетан начин;

Субјекти за обезбеђење квалитета

Субјекти обезбеђења квалитета су сви запослени на факултету и студенти.

Обезбеђење квалитета спроводиће се кроз одговарајућа тела:

- Комисија за обезбеђење квалитета (формира се од чланова запослених на факултету и студената),
- Наставно-научно веће,
- Комисија за научно-истраживачки рад,
- Комисија за издавачку делатност,
- Студентски парламент и његове комисије.

Права и обавезе свих субјеката обезбеђења квалитета регулисана су статутом факултета и правилницима за: издавачку делатност, финансирање научно-истраживачког рада на факултету, одржавање наставе и испита и обезбеђење квалитета.

Сви субјекти имају право и обавезу да учествују у обезбеђењу квалитета на свом радном месту и кроз учешће у раду тела која обезбеђују квалитет.

Области обезбеђења квалитета

Области обезбеђења квалитета су: студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања. Агрономски факултет у Чачку обезбеђује квалитет у свакој од наведених области, према плану и поступцима наведеним у стратешком плану и процедурама система квалитета за одговарајуће области.

2. СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Агрономски факултет у Чачку прихватио је скуп стандарда и одговарајућих поступака ради обезбеђења и унапређења квалитета својих студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, наставника и сарадника, студената, уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, управљања факултетом и ненаставне подршке, простора и опреме, и финансирања. При томе, Факултет је обезбедио активно учешћа студената у самовредновању и оцени квалитета и обавезао се да ће се овом активношћу бавити периодично и систематски.

Ради формирања скупа стандарда и правила која ће перманентно примењивати, Агрономски факултет у Чачку је:

- Утврдио минималан ниво квалитета рада;
- Утврдио поступке обезбеђења квалитета рада, у свакој области свог деловања, као и кораке који морају бити предузети од стране појединих субјеката у систему обезбеђења квалитета;
- Усвојио стандарде и поступке од стране Наставно-научног већа Факултета, на предлог Комисије за обезбеђење квалитета;
- Обавестио наставнике, студенте и академску јавност о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета;
- Прихватио обавезу перманентног преиспитивања и унапређивања стандарда и поступака обезбеђења квалитета.

3. СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Ради сталног праћења и побољшавања квалитета свих својих делатности, Агрономски факултет у Чачку је формирао организациону структуру која омогућава постизање и унапређење квалитета.

Агрономски факултет у Чачку је:

- Својим Статутом и другим актима утврдио послове и задатке наставника и сарадника, студената, Савета и Наставно-научног већа, Комисије за обезбеђење квалитета, Катедри и Студентског парламента у доношењу и примени стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење квалитета;
- Посебно место у спровођењу стратегије и неговању културе квалитета обезбедио својим студентима. Агрономски факултет је чврсто опредељен да изгради културу квалитета, тако да сви запослени и студенти буду едуковани о основама система квалитета, о стандардима које треба достићи и о својим правима и обавезама, када је у питању квалитет;
- Формирао Комисију за обезбеђење квалитета, као стручно тело Наставно-научног већа, из реда наставника, сарадника и ненаставног особља и студената.

4. КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Студијски програми у оквиру којих се изводи настава на Агрономском факултету у потпуности су усклађени са усвојеном мисијом и циљевима факултета. Агрономски факултет је ангажован на њиховом систематичном и ефективном планирању, реализацији, надгледању, оцењивању и побољшању квалитета. Факултет тежи постизању компатибилности студијских програма са факултетима у непосредном окружењу, интегрисаном европском простору високог образовања и свету, ради обезбеђивања мобилности студената и наставника, уз очување специфичности условљених потребама средине. Квалитет студијских програма обезбеђује се кроз праћење и проверу њихових циљева, структуре, радног оптерећења студената као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање повратних информација о квалитету програма

од привредних и ванпривредних радних организација где су запослени бивши студенти студијских програма из области агрономије и прехранбене технологије.

Стална провера циљева појединих студијских програма, њихове атрактивности, сврсисходности и усклађености са потенцијалима Факултета од стране Катедри и Наставно-научног већа преставља стални процес.

Студијски програм је повезана и усклађена целина која обухвата циљеве, сврху, структуру и садржај студијског програма, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начин провере знања, као и исходе учења и компетенције студената.

Структура студијских програма на Агрономском факултету садржи:

- Назив и врсту студијског програма (основне академске студије, дипломске академске студије, специјалистичке академске студије и докторске академске студије);
- Сврха студијског програма тј. разлози његовог увођења;
- Циљеви студијског програма;
- Исходи учења, знања и вештине стечене током студија;
- Стручни, академски, односно научни назив и скраћеница;
- Трајање студијског програма.

Курикулум.- студијских програма обухвата:

- Наставни план и програм приказан табеларно по годинама, са недељним фондом часова по семестру и ЕСПБ;
- Листу изборних предмета по годинама;
- Однос академско-општеобразовних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних предмета;
- Вредновање обима сваког појединачног предмета одређеног студијског програма адекватним бројем ЕСПБ и исказивање укупног оптерећења студента одређеног студијског програма збиром ЕСПБ, у складу са Законом о високом образовању;
- Структуру и трајање практичне наставе (током школске године), време и начин одржавања стручне праксе (радне, производне и технолошко-организационе праксе);
- Поређење са три акредитована програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.
- Оптимални број студената с обзиром на расположив простор, опрему и наставни кадар.

Наставно и ненаставно особље

Евиденција о наставницима и сарадницима Факултета садржи списак наставника и сарадника који ће учествовати у реализацији студијског програма (име и презиме, звање, назив предмета, оптерећење, датум последњег избора, статус), као и CV наставника и сарадника и оптималан број студената по наставнику и сараднику.

Подаци о ненаставном особљу садрже списак лабораната и помоћног особља које директно учествује у реализацији студијског програма.

Студенти

Подаци о студентима одређеног студијског програма садрже:

- услове за упис на студијски програм, начин рангирања, пријемни испит и друго
- избор предмета и прелаз у наредну годину студија
- просечно трајање студија
- оцењивање и напредовање студената према Закону о високом образовању.

Оцена квалитета студијског програма

Обезбеђивање квалитета студијског програма постиже се континуираном провером свих сегмената студијског програма.

Суштину провере квалитета студијског програма, пре свега, чини провера очекиваних исхода учења, знања и вештина које студенти треба да стекну. Такође, проверу квалитета студијског програма основних академских и дипломских академских студија Декан факултета

установљава на основу релевантног узорка инжењера опште агрономије, прехранбене технологије, воћарства и виноградарства и зоотехнике који су дипломирали на Факултету студената, од стране разних послодаца где су запослени инжењери Агрономског факултета.

Параметар за контролу квалитета докторских студија може бити успех у научноистраживачком раду о коме се подаци добијају на основу броја објављених научних радова и од институција у којима су доктори наука наставили своја истраживања.

Једном у три године циљеви студијског програма се усаглашавају са основним задацима и циљевима Факултета.

Улога катедри у контроли квалитета студијског програма се огледа у перманентном усаглашавању наставних садржаја са референтним факултетима у иностранству, што као крајњи исход има упоредивост студијског програма са курикулумима у иностранству и омогућава мобилност студената и наставника, а пре свега квалитет дипломираних студената.

Давање права студентима да учествују у оцењивању и обезбеђивању квалитета студијских програма путем периодичног анкетања, при чему резултати анкетања имају значајну улогу у провери квалитета студијских програма и самовредновању, под окриљем Студентског парламента;

Одговорност за примену

За примену документа "Квалитет студијских програма" одговоран је Декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање квалитета, шефови катедри, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Законом о високом образовању
2. Статутом Агрономског факултета у Чачку
3. Стандардима за акредитацију
4. Процедуром која регулише квалитет наставног процеса

5. КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Агрономски факултет у Чачку је током тридесетогодишњег постојања формирао неопходни део сопственог наставног кадра високо стручних и педагошких квалитета, остварио је солидан степен опремљености и стекао услове за квалитетно извођење наставе. Агрономски факултет у Чачку представља институцију која настоји да обезбеди максимални квалитет свог наставног процеса у постојећим материјалним условима.

Поступци којима се обезбеђује квалитет наставног процеса су следећи:

Наставни процес и оцењивање

Наставни процес се одвија према плану и програму за сваки предмет за ордеђени студијски програм.

Пре почетка зимског, односно пре почетка летњег семестра објављује се распоред часова предавања и вежби, са тачном назнаком просторије у којој се одржава наставни процес.

На почетку школске године студенти се опредељују за изборне предмете.

Планирање рада на сваком поједином наставном предмету и обавештавање студената о активностима које ће се дешавати на сваком предмету, спровешће се пре почетка наставног процеса. Ово посебно укључује информације о називу предмета, положају у укупном плану студија, броју ЕСПБ, циљевима, садржају и структури, плану и распореду одржавања предавања и вежби, начину оцењивања на предмету, основном и евентуално допунском учбеничком материјалу као и о самим наставницима и сарадницима који изводе како

теоријску тако и експерименталну наставу. За ове активности задужени су предметни наставници, Служба за студентска питања Факултета и Наставно-научно веће;

Теоријска настава се изводи кроз предавања и кроз интерактиван рад са студентима. Наставник евидентира присуство студената и њихово интересовање у картонима за праћење и евиденцију наставе, а што се исказује кроз поене предиспитних обавеза сваког студента.

Предавањима се обухватају оне теме за које је тај облик наставе рационалнији од других облика. У начелу, предавањима ваља обухватити:

- синтетски преглед градива неког подручја које ће бити обрађивано у другим облицима наставе, а којим се одређује обим и наглашава битност градива,
- новија сазнања која мењају, преиначују или продубљују важне концепте укључене у циљеве наставног предмета,
- теме које су обухваћене у циљевима наставног предмета, а које нису примерено обрађене у постојећим обавезним уџбеницима,
- градиво које је, према искуству, за студенте изузетно тешко.

На сајту Факултета студенти имају могућност да добију све податке о наставницима и сарадницима на предмету који слушају тог семестра уписаног студијског програма.

Практичном наставом сматра се: стручна пракса, теренски рад и други облици наставе који доприносе стицању знања, вештина и навика.

Практична настава се спроводи на експерименталним објектима. Сарадници и наставници који изводе практичну наставу евидентирају присуство и практични рад сваког студента и своја запажања уносе у посебне рубрике у картону за праћење наставног процеса и предиспитних обавеза студента.

На предмету се организују семинарски радови помоћу којих студенти кроз интерактиван процес решавају сложене наставне проблеме. Као предиспитни део, на сваком предмету, се у договору са студентима организују предиспитне консултације које омогућавају студенту да лакше и успешније савлада испитне обавезе.

У процесу наставе студенти исказују своја интересовања, а наставник и сарадници који изводе наставу евидентирају та интересовања у наставном процесу. То представља основу за иновацију наставног програма у следећој школској години.

Консултације

Консултације су део наставног рада са студентима, а одржавају их обавезно наставници и сарадници у настави према утврђеном и унапред објављеном распореду.

Распоред консултација објављује се на огласној табли.

На консултацијама студенту се пружа помоћ и упуство при припремању семинара, колоквијума, тестова и испита.

Унутрашња контрола квалитета

Агрономски факултет кроз постављене стандарде унутрашње контроле квалитета наставног процеса спроводи праћење наставе:

- Комисија за обезбеђење квалитета контролише евиденцију предавања и вежби и анализира испуњеност наставног процеса на Факултету једном у току семестра.

- За наставнике који се не придржавају плана и програма на предмету и који не постижу квалитет предавања и вежби дају се одређени рокови да то исправе. Процена квалитета за наставнике и сараднике утиче на оцену при избору у више звање.

- У процесу праћења квалитета наставног процеса укључени су и студенти који у току семестра спровode анкету о квалитету наставног процеса.

Пријава и евиденција испита

Након одслушане наставе предметни наставник оверава у индексу студента предавања, вежбе, семинар и остало. На основу испуњених услова студент оверава семестар и стиче право пријаве испита. Испит се пријављује преко студентске службе путем испитне пријаве. Студентска служба формира записник на основу предатих пријава за испит у предвиђеним испитним роковима. Записник и пријаве преузима сарадник или наставник на предмету.

После завршеног испита наставник попуњава пријаву са оценом и исту уписује у записник испита. Испитна пријава и записник се предаје референту у студентској служби који пријаву одлаже у досије студента. Референт за студентска питања у информационом систему у

досијеу студента уноси оцену, датум полагања испита и име наставника код кога је студент полагао испит. У индексу наставник уписује поене за предиспитни део испита (предавања, вежбе, семинари и колоквијуми) и поене за испитни део (тест, практични и усмени део испита), а према моделу оцењивања. Након тога на основу укупног броја добијених поена наставник уписује оцену на испиту.

Модел оцењивања

На сваком предмету (у Спецификацији предмета) израђује се у писаној форми поступак оцењивања.

Предиспитне обавезе студената могу да носе од 30 до 70% завршне оцене. Практични и усмени испит могу бити саставни делови испитног процеса. На крају испитног процеса наставник доноси закључак о успеху студента кроз број поена за сваки део испитног процеса и оцену на испиту.

На крају школске године, на сваком предмету и за сваког наставника, исказује се просечна оцена на испиту и тако евидентира критеријум појединог наставника. Студенти преко својих представника у комисији за обезбеђење квалитета наставног процеса на Факултету такође дају своје примедбе и сугестије на критеријуме оцењивања.

Код наставника код којих се појављује највећи број негативних, а такође и код наставника где су у највећем броју случајева одличне оцене врши се детаљна анализа наставничких критеријума за оцењивање студената. Затим се дају сугестије у циљу побољшања квалитета оцењивања студената и усаглашавања критеријума свих наставника.

Комисија за квалитет рада на Факултету сваке године упоређује постигнути квалитет у наставном процесу са предходним резултатима на Факултету и на основу тога поставља циљеве за унапређење квалитета наставног процеса.

Сваки део рада комисије за квалитет наставног процеса на факултету је доступан јавности преко сајта Агрономског факултета.

Одговорност за примену

За примену ове процедуре одговоран је Декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђење квалитета, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Описана процедура је у вези са:

1. процедуром складиштења информација у студентској служби,
2. избора наставника и сарадника у више звања,
3. Статутом Агрономског факултета у Чачку и
4. Службом административне академске мреже Факултета.

Прилози: Упитници 1, 2, 3, 4 и 5 за оцењивање (евалуацију) квалитета наставног процеса који су саставни део стандарда „Квалитет наставног процеса“.

Упитник 1. ПОПУЊАВАЈУ СТУДЕНТИ ПРИ КРАЈУ ЗИМСКОГ И ЛЕТЊЕГ СЕМЕСТРА
 Анкета је АНОНИМНА. Циљ анкете је да се побољша настава. Молимо Вас да ИСКРЕНО изнесете своје ставове и дате објективну ПРОЦЕНУ.

**ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ПРЕДАВАЊА/ВЕЖБИ
 (попуњавају студенти Агрономског факултета)**

Предмет:

_____ (наставник/асистент):

*Поштовани студенти,
 Попуњавањем овог упитника можете оценити квалитет предавача који изводи теоријску или практичну наставу, као и квалитет укупне наставе на предмету. Поред тога, можете указати на који начин би се, према Вашем мишљењу, могао побољшати квалитет наставе.*

АНКЕТА ЈЕ АНОНИМНА!

Подаци о студенту:

сећеност предавања:	1) ретко	2) повремено	3) редовно	
осечна оцена:	1) 6,00-7,00	2) 7,01-8,00	3) 8,01-9,00	4) 9,01-10,00

Оцена квалитета предавања/вежби

Покушајте да заокруживањем броја од 1 до 5 исказете тачност датих тврдњи

а в а ч:	Оцена				
	1	2	3	4	5
за наставу редовно и на време	1	2	3	4	5
ално користи расположиво време	1	2	3	4	5
ефинише циљеве наставе	1	2	3	4	5
разумљиво излаже наставне садржаје	1	2	3	4	5
етним примерима олакшава разумевање наставног ја	1	2	3	4	5
проблеме у савладавању градива и предлаже начине г решавања	1	2	3	4	5
гављена питања одговара спремно и разумљиво	1	2	3	4	5
че укључивање и учествовање студената у насатви	1	2	3	4	5
че међусобну сарадњу студената у процесу учења и ује и похваљује њихов рад	1	2	3	4	5
ан је за консултације студентима	1	2	3	4	5
студентима се односи коректно и са поштовањем	1	2	3	4	5
ше студенте за учење	1	2	3	4	5
бом савремене наставне технике побољшава квалитет е	1	2	3	4	5
ање повезује теорију и праксу	1	2	3	4	5
ј предавања је изложен логичним редоследом	1	2	3	4	5
предавања је кохерентан	1	2	3	4	5
етку наставе је препоручена литература	1	2	3	4	5
и семинари омогућавају стицање потребних вештина	1	2	3	4	5
ник омогућава да студенти сагледају значај предмета	1	2	3	4	5
е квалитет уџбеника који се користи на предмету	1	2	3	4	5

Коментар/сугестија:

_____

_____

_____

_____

Датум евалуације: _____

	Одобрио Декан Агрономског факултета
--	--

Упитник 2. ПОПУЊАВАЈУ СТУДЕНТИ ПРИ КРАЈУ ЛЕТЊЕГ СЕМЕСТРА

Анкета је АНОНИМНА. Циљ анкете је да се побољша настава и услови рада. Молимо Вас да ИСКРЕНО изнесете своје ставове и дате објективну ПРОЦЕНУ.

ПОДАЦИ О СТУДЕНТУ (одговор упишите читко штампаним словима или крстићем у пољу)

Студијски програм		Година уписа Факултета		Година студија		
Коју сте средњу школу завршили ?						
Просечна оцена из средње коле		Начин студија:	☐ Буџет	☐ Самофинансирање		
Просечна оцена положених испита			☐ 6 - 7	☐ 7 - 8	☐ 8 - 9	☐ 9 - 10

ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ, СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА И УСЛОВА РАДА (одговоре означите крстићем у оговарајућем пољу)

1. Да ли сте задовољни квалитетом наставе на Вашем студијском програму?	☐ Да	☐ Делимично	☐ Не
2. Да ли Вас је Факултет довољно информисао о режиму студија?	☐ Да	☐ Делимично	☐ Не
3. Да ли користите читаоницу Факултета?	☐ Да	☐ Делимично	☐ Не

ВРЕДНОВАЊЕ УСЛОВА РАДА (Заокружите једну од понуђених оцена)

	Оцена			
	Изузетно добар	Задовољавајући	Незадовољавајући	Немам мишљење
4. Оцените опремљеност Факултета наставним средствима	А	Б	В	Г
5. Оцените рад студентских организација Факултета	А	Б	В	Г
6. Оцените рад студента продекана	А	Б	В	Г
7. Оцените рад студентске службе	А	Б	В	Г
8. Оцените рад Декана	А	Б	В	Г
9. Оцените рад продекана за наставу	А	Б	В	Г
10. Оцените рад и опремљеност библиотеке и читаонице	А	Б	В	Г
11. Оцените рад опште службе (рачуноводства и техничке службе)	А	Б	В	Г
12. Напишите речима оно што мислите да је битно за процену наставе и услова рада а нисмо обухватили претходним питањима.				

Датум попуњавања упитника _____

Упитник 3. ПОПУЊАВАЈУ СВРШЕНИ СТУДЕНТИ

Циљ анкете је да се побољша настава. Молимо Вас да ИСКРЕНО изнесете своје ставове и дате објективну ПРОЦЕНУ.

Име и презиме свршеног студента:

Назив завршеног студијског програма:

Година завршетка студијског програма: _____

Просечна оцена студија: _____

Делатност фирме и радно место у фирми: _____

1. Оцените квалитет студијског програма:

- 1) Одличан
- 2) Задовољавајући
- 3) Незадовољавајући

2. Оцените могућност примене стечених знања у пракси:

- 1) Одличан
- 2) Задовољавајућа
- 3) Незадовољавајућа

3. Оцените стручну сарадњу са Факултетом по завршетку студија (трансфер специјалистичких знања организовањем саветовања, семинара, симпозијума, workshop-ова):

- 1) Одличан
- 2) Задовољавајућа
- 3) Незадовољавајућа

4. Напишите речима (у рубрици испод) Ваше сугестије у вези унапређења студија:

Датум попуњавања упитника:

_____

Универзитет у Крагујевцу - АГРОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ЧАЧАК	
УПИТНИК О ВРЕДНОВАЊУ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА, СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА И УСЛОВА РАДА ОД СТРАНЕ НАСТАВНОГ И НЕНАСТАВНОГ ОСОБЉА ФАКУЛТЕТА	Упитник 4

Упитник 4. ПОПУЊАВАЈУ СВИ ЗАПОСЛЕНИ НА ФАКУЛТЕТУ

Анкета је АНОНИМНА. Циљ анкете је да се побољша настава. Молимо Вас да ИСКРЕНО изнесете своје ставове и дате објективну ПРОЦЕНУ.

Радно место (заокружити): **наставник, сарадник, стручни сарадник, лаборант, административни радник, техничка служба, друго.**

Молимо заокружите једну од понуђених оцена (А, Б, В, Г)

I Вредновање наставног процеса на студијском програму (попуњавају само наставници и сарадници у настави)

		Оцена			
		Одличан	Задовољавајући	Незадовољавајући	Немам мишљење
1.	Оцените квалитет предавања и вежби	А	Б	В	Г
2.	Оцените квалитет извођења практичне наставе	А	Б	В	Г
3.	Оцените интерактивност наставе	А	Б	В	Г
4.	Оцените ниво материјалних ресурса који се користе у реализацији наставног процеса	А	Б	В	Г
Предложите мере за побољшање стања.					

II Вредновање студијских програма (попуњавају само наставници и сарадници у настави)

Назив студијског програма: _____

		Оцена			
		Одличан	Задовољавајући	Незадовољавајући	Немам мишљење
5.	Оцените сврху, циљеве и задатке студијског програма	А	Б	В	Г
6.	Оцените структуру, број предмета и фонд часова	А	Б	В	Г
7.	Оцените ниво стечених вештина и знања свршених студената	А	Б	В	Г
Предложите мере за побољшање стања.					

III Вредновање услова рада (попуњавају само наставници и сарадници у настави)

		Оцена			
		Одличан	Задовољавајући	Незадовољавајући	Немам мишљење
8.	Оцените обезбеђеност са материјалним ресурсима	А	Б	В	Г
9.	Оцените обезбеђеност са људским ресурсима	А	Б	В	Г
Предложите мере за побољшање стања.					

IV Вредновање управљачке структуре, стручних тела и комисија Факултета

		Оцена			
		Одличан	Задовољавајући	Незадовољавајући	Немам мишљење
10.	Рад декана Факултета	А	Б	В	Г
11.	Рад продекана за наставу	А	Б	В	Г
12.	Рад продекана за финансије	А	Б	В	Г
13.	Рад продекана за науку	А	Б	В	Г
14.	Рад продекана за међународну сарадњу	А	Б	В	Г
15.	Рад опште службе	А	Б	В	Г
16.	Рад Савета Факултета	А	Б	В	Г
17.	Рад шефова катедри	А	Б	В	Г
18.	Рад Наставно-научног већа	А	Б	В	Г
19.	Комисија за квалитет	А	Б	В	Г
20.	Комисија за докторат и докторске студије	А	Б	В	Г
21.	Комисија за дипломске студије	А	Б	В	Г
22.	Комисија за основне академске студије	А	Б	В	Г
23.	Комисија за издавачку делатност	А	Б	В	Г
24.	Комисија за науку и сарадњу	А	Б	В	Г
25.	Комисија за пријемне испите	А	Б	В	Г
26.	Комисија за смотру научних радова студената	А	Б	В	Г
Предложите мере за побољшање стања.					

Датум попуњавања упитника _____

Упитник - образац 5 за послодавце који запошљавају дипломиране студенте

Циљ анкете је да се побољша квалитет студијског програма. Молимо Вас да искрено изнесете своје ставове и дате објективну оцену.

1. Назив организације/фирме:

2. Делатност фирме:

3. Функција у организацији (лице које попуњава анкету)

4. Запослени је завршио студијски програм - назив:

5. Запослени је на радном месту:

6. Запослени је на наведеном радном месту: _____ година

7. Име и презиме запосленог: _____

Молимо Вас да за сваког запосленог оцените следеће елементе квалитета:

Елементи	Заокружите оцену				
1. Ниво теоријског знања у струци	1	2	3	4	5
Коментар:					
2. Ниво практичног знања у струци	1	2	3	4	5
Коментар:					
3. Ниво организационих вештина	1	2	3	4	5
Коментар:					
4. Иновативни капацитет	1	2	3	4	5
Коментар:					

МП

Датум попуњавања: _____ Потпис овлашћеног лица _____

Попуњен упитник послати на адресу:

Универзитет у Крагујевцу
Агрономски факултет Чачак
(за Продекана за наставу)
Цара Душана 34
32.000 Чачак

6. КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

На Агрономском факултету у Чачаку организује се научноистраживачки рад у циљу развоја научне мисли и унапређења наставе.

Факултет је чврсто опредељен да непрекидно и систематски ради на:

- стварању услова за научноистраживачки рад,
- подстицању студената, наставника и сарадника да се баве базичним и примењеним истраживањима,
- дефинисању критеријума за вредновање остварених резултата истраживања и
- предлагању мера за побољшање квалитета научноистраживачког рада.

У циљу стварања услова за научноистраживачки рад Агрономски факултет у Чачаку:

- утврђује и усваја програм научноистраживачког рада и програм за развој научног подмлатка,
- ствара опште и организационе услове за научноистраживачки рад,
- ствара услове и организује наставу за научно усавршавање и истраживачки рад у оквиру докторских академских студија,
- ствара услове за реализацију истраживања у оквиру докторских дисертација,
- ствара услове за научноистраживачки рад студената основних студија,
- укључује резултате научноистраживачког рада у наставни процес,
- прикупља, сређује и обрађује документа везана за научноистраживачки рад наставника, сарадника и студената основних и постдипломских (докторских) студија.

Општи и организациони услови за научноистраживачки рад су:

- проширење постојећег простора за истраживање, набавка нове и редовно сервисирање постојеће опреме,
- продубљивање и ширење научне сарадње са реномираним научним центрима у земљи и свету, у оквиру заједничких домаћих или међународних пројеката,
- приступ научним информацијама посредством академске интернет везе,
- упознавање студената основних и докторских академских студија са етичким кодексом научноистраживачког рада (добром научном праксом).

У циљу оцене квалитета научноистраживачког рада Факултет:

- анализира и процењује квалитет научноистраживачких пројеката,
- анализира и процењује укупну научну активност наставника и сарадника Факултета,
- анализира и процењује квалитет истраживачког рада који се остварује у оквиру докторских академских студија,
- анализира и процењује квалитет студентских радова.

На Агрономском факултету у Чачку научноистраживачки рад се организује у оквиру:

- пројеката које одобрава и финансира Министарство за науку,
- пројекти које одобрава и финансира Министарство пољопривреде,
- пројекти које финансирају друге институције,
- међународних пројеката који се реализују у сарадњи са колегама из иностранства,
- самосталног рада наставника и сарадника,
- докторских академских студија,
- укључивања студената у истраживање и израду научноистраживачких и стручних студентских радова.

Оцена квалитета научноистраживачког рада

У оцени квалитета објављених радова узима се у обзир:

- број радова (који говори о продуктивности аутора),

- број цитата (који говори о одјеку који су имали поједини радови) и
- фактор одјека часописа (енгл. impact factor, који говори о просечној цитираности чланка објављеног у неком часопису у одређеном раздобљу).

Критеријуми за оцену квалитета научноистраживачких пројеката

Оцена квалитета научноистраживачких пројеката врши се на основу документације коју Комисији за квалитет доставља руководилац пројекта, а која садржи следеће податке о:

- теми пројекта
- шифри (броју) пројекта
- руководиоцу пројекта
- учесницима пројекта
- опреми која је прибављена средствима пројекта
- утрошку средстава са пројекта
- резултатима пројекта (називима резултата, категорији резултата и учесницима).

Критеријуми за оцену квалитета научне активности наставника и сарадника

Научна активност наставника и сарадника Факултета процењује се на основу:

- учешћа у финансираним научним пројектима,
- броја објављених књига, монографија, и радова (према индикаторима научне компетентности које је дефинисало Министарство за науку),
- учешћа у уређивачким одборима научних часописа,
- менторства за докторске дисертације,
- учешћа у комисијама за преглед, оцену и одбрану докторских дисертација,
- менторства за студентске радове који су награђени на међународним и домаћим научним скуповима.

Критеријуми за оцену квалитета научноистраживачког рада који се организује у оквиру докторских академских студија

Квалитет научноистраживачког рада који се организује у оквиру докторских академских студија процењује се на основу:

- броја одбрањених докторских дисертација,
- односа броја одбрањених докторских дисертација и броја дипломираних студената,
- односа броја одбрањених докторских дисертација и броја наставника,
- односа броја наставника и броја наставника који су укључени у научноистраживачке пројекте,
- односа броја публикација у међународним часописима (према критеријуму Министарства за науку) у последњих 10 година и броја наставника,
- рецензије и публикавања радова у часописима од међународног значаја (неопходно је да кандидат објави најмање један рада у часопису међународног значаја, Правилник о организацији докторских академских студија у прилогу).

Критеријуми за оцену квалитета студентских радова:

У оцени квалитета студентских радова вреднује се:

- оригиналност и научни допринос резултата,
- савременост примењених метода,
- актуелност теме,
- стил,
- самосталност у изради,
- коришћена литература.

Процедура оцењивања научноистраживачког рада

- Процедура за оцену квалитета научне активности наставника и сарадника:

Научна активност наставника и сарадника Факултета процењује се на основу садржаја CV докумената који су доступни на веб страници Факултета. Након оцене квалитета научне активности појединачних наставника и сарадника, Комисија за квалитет обједињује резултате научне активности по Катедрама Факултета и прави избор најбољих 10 радова који је посебно истакнут на веб страници Факултета.

- Процедура оцене квалитета истраживачког рада који се остварује у оквиру докторских академских студија:

Ради оцене квалитета истраживачког рада који се остварује у оквиру докторских академских студија Комисија за квалитет једном годишње налаже руководиоцу Службе за постдипломску наставу да јој достави извештај о броју објављених докторских дисертација, а Проректору за научноистраживачки рад да јој достави податке који су наведени у Критеријумима за оцену квалитета научноистраживачког рада. На основу броја докторских дисертација и других задатих критеријума Комисија за квалитет оцењује квалитет истраживачког рада у оквиру докторских академских студија.

- Процедура оцене квалитета студентских радова:

Комисија за квалитет налаже представнику студенатског парламента Агрономског факултета да достави сажетке радова који су пријављени и приказани на студентским научним скуповима. Увидом у број и квалитет студентских радова Комисија за квалитет оцењује квалитет истраживачког рада студената Агрономског факултета у Чачку. Студенти који су постигли запажени резултат приликом презентације радова у текућој школској години награђују се Похвалницом на дан Факултета, а њихов успех се објављује на веб страници факултета, све до наредне оцене квалитета научне активности студената. Комисија за обезбеђење квалитета доставља Универзитету податке о студентима који су се истакли у научноистраживачком раду и предлаже да се посебно награди и истакне њихов успех.

- Процедура оцене квалитета научних и стручних скупова које организује Агрономски факултет:

Сви научни и стручни радови који се презентују на скуповима које организује Агрономски факултет у Чачку подлежу рецензији од стране истакнутих научних радника.

Агрономски факултет издаје научни часопис Acta Agriculturae Serbica који се налази на српској citation листи са 0,474 Impact Factor 5 (у групи часописа националног значаја, са међународним уредништвом и размењује се са седам страних и дванест националних часописа, M52). Такође, Факултет већ тринаест година организује стручно Саветовање о биотехнологији (ранији назив саветовања Зимска школа за агрономе), након чега публикује зборник радова са саветовања. Једном годишње, Агрономски факултет у Чачку организује међународно саветовање «Пољопривреда и локални развој» и публикује зборник радова. Сваке друге године, Агрономски факултет организује Саветовање студената агрономије са међународним учешћем. Поред тога, као суорганизатор са Техничким факултетом из Чачака организује на сваке две године научно-стручно саветовање ТЕМПО-ХП.

Одговорност за примену

За примену овог документа одговоран је Декан, проректор за научноистраживачки рад, Комисија за обезбеђење квалитета, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачаку,
2. Програмом научноистраживачке делатности на Агрономском факултету у Чачку,
3. Вредностима индикатора научне компетентности Министарства за науку,
4. Правилником о организацији докторских академских студија.

7. КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Обезбеђење квалитетних наставника и сарадника (у педагошком, стручном и научном погледу) представља важан чинилац у испуњавању стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета Факултета у целини. Обезбеђење квалитетних наставника и сарадника постиже се пажљивим планирањем, селекцијом на основу јавних процедура, стварањем услова за њихову перманентну едукацију и развој, као и континуираном провером квалитета њиховог рада у установи од стране студената, колега и одговарајућих органа Факултета и Универзитета.

На Агрономском факултету у Чачку квалитет наставника и сарадника се обезбеђује:

- **Пажљивим планирањем и усклађивањем броја наставника и сарадника са националним и међународним стандардима.**

Број наставника и сарадника одговара потребама студијских програма и броја предмета на појединим студијским програмима које организује Агрономски факултет у Чачку

Укупан број наставника је одређен бројем часова наставе на студијским програмима, тако да наставник остварује 180 часова активне наставе годишње, односно 6 часова недељно. Од укупног броја наставника најмање 70% су наставници у сталном радном односу (100% у радном односу са Агрономским факултетом).

Број сарадника одговара потребама остварења студијских програма, тако да сарадници остварују 300 часова активне наставе годишње, односно 10 до 12 часова недељно. Сарадници активно учествују у обављању практичне и теренске наставе.

- **Поштовањем високих критеријума за избор наставника и сарадника**

Придржавање процедура и критеријума за избор и унапређење наставника и сарадника прописаних Законом о високом образовању, Статутом Факултета и одговарајућим правилником Факултета. Такође, Агрономски факултет, као део Универзитета у Крагујевцу, примењује критеријуме за изборе у звања утврђене од стране Сената Универзитета. Процедуре су јавне и доступне оцени академске и шире јавности, нарочито у поступку разматрања извешаја о кандидатима који се бирају у одговарајућа звања (достављањем извештаја одговарајућем Стручном већу Универзитета, путем Библиотеке Факултета, помоћу средстава јавног информисања, као и сајта Универзитета);

- **Провером квалитета њиховог рада у настави.**

Оцена способности наставника и сарадника за квалитетно извођење наставе, тј. оцена квалитета њиховог педагошког рада применом одговарајућих поступака евалуације од стране студената процењује се на основу анкетних упитника. Поступци су презентовани студентима и јавности пре почетка наставе. Вредновање педагошке компоненте у раду наставника и сарадника, изводи се периодично а обавезно при њиховом избору у звања. Вредновање подразумева оцену следећих елемената: компетентности и вештине у преношењу знања студентима, примене савремених метода и техника, квалитета комуникације са колегама наставницима, сарадницима, ненаставним особљем и студентима, објективности и коректности у испитивању и оцењивању и др.

- **Стварањем услова за перманентно образовање наставника и сарадника**

Перманентно усавршавање наставника и сарадника Факултета, путем краћих и дужих студијских боравака на одређеним факултетима и универзитетима, нарочито у иностранству, одласком углавном млађег наставничког и сарадничког кадра на специјализације у иностранство, путем учешћа на научним скуповима, семинарима, симпозијумима и другим видовима окупљања (у земљи и иностранству) ради размене искустава у научноистраживачком и стручном раду и подршка свим другим активностима које доприносе развоју колектива и појединачца;

Критеријуми за оцену квалитета научне активности наставника и сарадника

Научна активност наставника и сарадника Факултета процењује се на основу:

- учешћа у финансираним научним пројектима, броја објављених књига, монографија, и радова (према индикаторима научне компетентности које је дефинисало Министарство за науку),
- менторства за докторске дисертације и магистарске тезе,
- менторства за студентске радове награђене на међународним или домаћим научним скуповима,
- учешћа на међународним и домаћим скуповима са предавањима по позиву,
- учешће у редакционим и научним одборима међународних и домаћих часописа,
- број радова (који говори о продуктивности аутора),
- број цитата (који говори о одјеку који су имали поједини радови) и
- фактор одјека часописа (енгл. *impact factor*, који говори о просечној цитираностичланка објављеног у неком часопису у одређеном раздобљу).

Поступци којима се обезбеђује квалитет наставника и сарадника су следећи:

Продекан за науку води евиденицију о објављеним научним и стручним радовима наставног кадра у часописима националног и међународног значаја, о учешћу наставника и сарадника на скуповима националног и међународног значаја, о објављеним монографијама, уџбеницима, скриптама и другој литератури потребној за извођење наставе, о учешћу наставника и сарадника у раду на домаћим и међународним пројектима и др.. Стручне биографије и референце сваког наставника Факултета објављене су на сајту Агрономског факултета, а наведена је и цитираност наставника и сарадника Факултета;

Вредновање научноистраживачке и педагошке активности наставника и сарадника, приликом њихових избора у звања, на основу Закона и критеријума утврђених на Факултету и Универзитету, којима се прописује минималан број потребних референци, нарочито међународног нивоа. Врло је значајно систематско праћење, оцењивање и подстицање научноистраживачке и педагошке активности наставника и сарадника од стране Наставно-научног већа Факултета и неговање духа сарадње али и такмичења.

Предлагање мера за побољшање квалитета као што су: похваљивање, унапређење и стимулисање наставника и сарадника који су посебно успешни у раду (нпр., јавно похваљивање на сајту Факултета и новчано награђивање наставника и сарадника сразмерно броју радова публикованих у часописима међународног значаја сваке календарске године) као и омогућавање кориговања лошијих резултата мање успешних наставника и сарадника кроз разне видове сугестивних и стимулативних мера, а самим тим и унапређење комплетног процеса наставе;

Спровођење дугорочне политике квалитетне селекције младих кадрова (превасходно студената Факултета) који су дипломирали са високим просечним оценама, који су били ангажовани на одређеним пројектима, учествовали на различитим такмичењима, семинарима, курсевима, летњим школама и сл., који добро познају рад на рачунару и владају информационим технологијама, који владају светским језицима, који имају способност комуникације и трансфера стеченог знања и који су показали велику самосталност у досадашњем раду;

Подстицање учешћа наставника и сарадника у раду на пројектима, како у улози носилаца тако и у улози сарадника, и узимање у обзир ових активности при вредновању укупног доприноса наставничког и сарадничког кадра при њиховим изборима у одговарајућа звања и њиховом унапређивању. Наставно-научно веће посебно вреднује повезаност рада наставника у процесу образовања са њиховим радом на пројектима, њиховом сарадњом са привредом и другим ванпривредним субјектима и њиховим угледом и утицајем на све сфере друштвеног живота у оквиру локалне заједнице;

Одговорност за примену

За примену овог документа одговоран је Декан, продекан за наставу, продекан за научноистраживачки рад, Комисија за обезбеђење квалитета, наставници и сарадници Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачку,
2. Програмом научноистраживачке делатности на Агрономском факултету у Чачку,
3. Процедуром наставног процеса,
4. Процедуром квалитета студената и оцењивања.

8. КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Квалитет студената уписаних на Агрономском факултету у Чачку обезбеђује се читавим низом мера које објективно и непристрасно третирају све студенте од уписа на факултет и током оцењивањем њиховог рада при похађању наставе. Такође, Факултет приступа перманентном праћењу и анализи резултата оцењивања и пролазности студената и обезбеђивању адекватних услова за живот и рад на факултету који доприносе успешном савладавању наставних програма и пријатном боравку на факултету. У случају уочавања проблема или одређених неправилности, Комисија за обезбеђење квалитета, Наставно-научно веће и декан Факултета, као носиоци спровођења политике квалитета, предузимају одговарајуће мере.

Обезбеђење квалитета студената

Факултет је чврсто опредељен да непрекидно и систематски ради на:

- стварању оптималних услова за студирање
- редовном похађању и активном учешћу у свим облицима наставе,
- подстицању студената да редовно извршавају предвиђене обавезе,
- подстицању студената за стручни и научноистраживачки рад,
- стварању услова за рад студената демонстратора,
- омогућавању студентима да учествују у раду и афирмацији Факултета.

Обезбеђење квалитета студената остварује се:

- уписом најквалитетнијих пријављених кандидата,
- обезбеђењем квалитетне наставе на свим студијским програмима,
- континуираним праћењем успеха студената у стицању знања и вештина, као и савладавању проблема са којима се студенти сусрећу,
- омогућавањем да се део испита положи кроз колоквијуме који се организују током школске године,
- обезбеђењем консултација за студенте који имају потешкоће у учењу или траже више знања,
- обезбеђењем читаонице за учење оним студентима који немају адекватне услове за учење,
- обезбеђењем квалитетних уџбеника.

Обезбеђење квалитета студената почиње избором најквалитетнијих кандидата за упис, што се постиже пријемом планираног броја студената са ранг листе кандидата. У конкурсу за упис на прву годину студија наводи се број студената који ће бити примљен на одређене студијске програме, услови за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висина школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.

Ранг листа се формира на основу успеха који су кандидати постигли у средњој школи и квалификационом испиту. На студијском програму основних академских студија Општа агрономија знање на квалификационом испиту пријављених кандидата проверава се из биологије или хемије (по избору кандидата), на студијском програму основних академских студија Прехрамбена технологија проверава се знање кандидата из предмета хемија, а на студијским програмима основних академских студија Воћарство и виноградарство и Зоотехника провера знања кандидата је из биологије.

Поред укупно оствареног броја бодова из средње школе, неопходан услов за упис је више од 50% тачних одговора из предмета који се полаже на квалификационом испиту што је у складу са Правилником о упису студената на студијске програме Агрономског факултета, усвојеном од стране Наставно-научног већа;

Агрономски факултет у Чачку гарантује апсолутну једнакост и равноправност, при упису на Факултет и током студија, свим кандидатима (без обзира на пол, расу, националну и верску припадност, национално и социјално порекло, имовинско стање, сексуално опредељење и др.) као и омогућавање студирања хендикепирним особама и студентима са специјалним потребама;

Благовремено упознавање студената са обавезом да редовно прате све облике наставе од стране предметних наставника, шефова Катедри и декана Факултета;

Факултет приступа дефинисању критеријума, правила и поступака, који се континуирано примењују при провери знања студената у оквиру предиспитних и испитних обавеза, а који су благовремено стављени на увид јавности, а нарочито студентској популацији, у виду правила о полагању испита на Агрономском факултету у Чачку. Такође, перманентна контрола наставника ради провере примене ових критеријума, правила и поступака од стране наставника Факултета- рецензента;

Нарочити значај посвећује се квалитету докторских студија, који се обезбеђује увођењем Статутарног услова о обавезном публикавању једног рада у часопису међународног значаја, на основу резултата истраживања на докторским студијама;

Гарантовање усклађености метода оцењивања студената и стечених знања са циљевима, садржајем и обимом акредитованих студијских програма, чиме се будућим дипломираним студентима омогућавају како брже и лакше уклапање у производне процесе и друге облике рада тако и боља примена стечених знања. Применом стандардизованих анкета студената, дипломираних студената, наставника, сарадника и послодаваца оцењује се и прати усклађеност метода оцењивања студената и стечених знања са циљевима, садржајем и обимом акредитованих студијских програма;

Обезбеђивање коректног и професионалног понашања наставника током оцењивања студената. Наиме, поред објективности у оцењивању, од наставника се захтева и моралан и коректан однос према студенту и поштовање једнакости и равноправности студената по свим основама;

Систематско праћење оцена студената по предметима и примењивање корективних мера у случају појаве неправилности током оцењивања (сувише ниске или високе оцене, неравномеран распоред оцена и сл.) у дужем временском периоду. Наставно-научно веће, Комисија за обезбеђење квалитета и декан Факултета предлажу корективне мере и о њима обавештавају наставнике који су неправилно оцењивали знање студената ради исправке понашања. Понављање неправилног оцењивања повлачи и одређене казнене мере;

Систематско праћење и провера пролазности студената по појединим наставним предметима, студијским програмима, семестрима и годинама студија, коришћењем релевантне документације (по појединим предметима, по студијским програмима и сл.) од стране Службе за студентска питања Факултета;

Консултације омогућавају студентима да у разговору са наставницима и сарадницима разјасне недоумице и нејасноће које су се појавиле током учења и упућују заинтересова кандидате на додатну литературу.

Обезбеђивање читаонице и библиотеке која је опремљена основном и допунском литературом из свих предмета омогућава квалитетније студирање оним студентима који немају одговарајуће услове за учење.

Квалитетни уџбеници, који су написани јасним стилем и који садрже релевантне чињенице омогућавају брже учење и трајније стечено знање.

Слободан приступ учioniци са рачунарима који су повезани са акедмском интернет мрежом преко које студенти могу доћи до актуелних података и знања.

Обезбеђивање услова за формирање Студентског парламента, у складу са Законом о високом образовању, Статутом Факултета и Универзитета и Законом о студентском организовању. Захваљујући обезбеђивању потребних услова, на Агрономском факултету у Чачку формиран је Студентски парламент, који има свог представника у Комисији за обезбеђење квалитета и Наставно-научном већу Факултета, чиме је омогућено учешће студената у обезбеђењу квалитета наставног процеса.

Оцењивање студената

Континуирано праћење успеха студената у савладавању предвиђеног градива омогућава, с једне стране, да се помогне студентима у савладавању потешкоћа у учењу (чиме се убрзава њихово студирање), а с друге стране, да студенти кроз колоквијуме или друге облике провере знања положе поједине делове испита.

У складу са студијским програмом студент полагањем испита стиче за тај предмет одређени број ЕСПБ бодова. Успешност студената се бодује максимално са 100 бодова. Предиспитни део (предавања, вежбе, колоквијуми, семинари и др.) се бодује од 30 до 70 поена. Сваки предмет из студијског програма има прецизно постављен начин стицања поена. Сваки појединачни део предиспитних активности и испитног дела (практични и усмени испит) се бодује посебно и сабирањем се добија финална оцена, а према квалитету стечених знања и вештина. Укупан успех студента се изражава оценама од 5 (није положио) до 10 (одличан).

На крају школске године на сваком предмету и за сваког наставника исказује се просечна оцена на испиту и тако евидентира критеријум појединог наставника.

Студенти преко својих представника у комисији за унутрашњу контролу квалитета наставног процеса на Факултету такође дају своје примедбе и сугестије на критеријуме оцењивања.

Код наставника код којих се појављује највећи број негативних, а такође и код наставника где су у највећем броју случајева одличне оцене врши се детаљна анализа наставничких критеријума за оцењивање студената. Затим се дају сугестије у циљу побољшања квалитета оцењивања студената и усаглашавања критеријума свих наставника на предмету.

Избор и рад демонстратора

Демонстратори су студенти који помажу наставницима и сарадницима у обављању практичних вежби. Демонстратори се бирају из редова врло добрих и изврних студената који показују склоност за педагошки и научни рад.

Демонстратор у правилу учествује у настави 4 до 6 сати недељно, односно 60 часова у семестру.

На предлог катедре расписује се конкурс за избор студента - демонстратора на одређеном предмету. Конкурс се расписује интерно на факултету и доступан је на сајту Факултета. Након избора студент демонстратор учествује у практичној настави под руководством наставника и сараданика на том предмету. Катедре помажу демонстраторима у продубљивању знања, а према могућностима укључују их у научно-истраживачки рад. Катедре одређују наставника који усклађује рад демонстратора. Надокнада за рад демонстратора се одређује према Статуту Факултета. Рад демонстратора подложен је евалуацији од стране катедре и евалуацији од стране студената. Уколико је рад демонстратора оцењен позитивно, а истовремено студент има и висок просек оцена (преко 9,00) тада Факултет даје препоруку Универзитету о потреби стипендирања таквих студената. Такође по завршетку студија ови студенти имају предност при избору у звања сарадника на Факултету.

Стручни и научноистраживачки рад студената

Током студија студенти се могу укључити у стручни и научно-истраживачки рад. Стручни и научноистраживачки рад студенти обављају под надзором одабраног ментора. Ментори могу бити наставници и сарадници Факултета. Стручни и научноистраживачки рад студенти обављају ван својих редовних наставних обавеза.

Задаци Студентског парламента у унапређењу квалитета студената

Студентски парламент перманентно анализира рад студената, услове студирања и даје предлоге за унапређење квалитета студената. Студентски парламент и Комисија за обезбеђење квалитета на Факултету, на основу постигнутих резултата у редовном наставном процесу, истраживачком раду и успеха студената на Агрономијади у оквиру дана Факултета даје предлоге за награђивање студената. Студентски парламент се ангажује на успостављању међуфакултетске сарадње на нивоу наше земље и иностранства и спроводи стручну размену студената. Студентски парламент у договору са Комисјом за обезбеђење квалитета планира сваке године организовање стручних екскурзија (посета) ради упознавања значајнијих сајамских манифестација, пољопривредних установа и организација које се баве прерадом хране.

Посебни сегмент деловања је успостављање трајне сарадње са колегама који су дипломирали како би кроз ту сарадњу касније имали могућност бржег запошљавања и укључивања у токове даљег научно-истраживачког рада.

Одговорност за примену

За примену ове процедуре одговоран је Декан, продекан за наставу, продекан за научноистраживачки рад, Комисија за обезбеђење квалитета, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачаку,
2. Процедуром “Наставни процес и оцењивање”.

9. КВАЛИТЕТ УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Обезбеђење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса на Агрономском факултету у Чачку постиже се доследном применом правилника о издавачкој делатности усвојеним од стране Савета Факултета.

Факултет ће систематично радити на праћењу, оцењивању и унапређењу структуре и обима библиотечког фонда и обезбеђењу неопходних информатичких ресурса кроз:

- Евидентирање и праћење расположивих уџбеника и друге литературе (неопходне за савладавање градива) од стране Библиотеке факултета, ради увида у стање и број примерака. Правовремено сигнализирање недостатка појединих уџбеника ради предузимања мера за њихово поновно издавање или набављање.
- Настојање да сваки предмет буде покривен одговарајућим уџбеницима, практикумима, збиркама задатака и другим потребним публикацијама које су наставници и сарадници Факултета написали у складу са усвојеним наставним планом и програмом, а о којима постоје унапред објављени подаци. У недостатку уџбеника издатих од стране Факултета, студентима се обезбеђује одговарајући материјал издат од стране других издавачких кућа, а написан од стране уважених наставника;
- Усвајање правилника о издавачкој делатности који регулише проблематику издаваштва на Факултету, а у циљу систематског праћења, оцене квалитета уџбеника и других публикација са аспекта квалитета садржаја (савременост, научна тачност), структуре (примери, питања, резиме) те стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ). Правилником је предвиђен избор Издавачког савета. Издавачки савет предлаже план

издавачке делатности и подстиче на непрестано иновирање уџбеничког материјала, водећи рачуна о квалитету садржаја, структури, стилу и обиму публикација. Правилник је усвојен од стране Савета Факултета, а Издавачки савет је именован од стране Наставно-научног већа Факултета;

- Обавезно достављање објављених уџбеника Библиотеци Факултета у броју који је сразмеран броју студената уписаних на студијски програм коме припада наставни предмет. Омогућавање студентима да користе студентску читаоницу, која је саставни део Библиотеке Факултета, у времену које одговара студентским потребама, током целе школске године, а нарочито током трајања испитних рокова;
- Систематско праћење, оцењивање и унапређење структуре и обима библиотечког фонда од стране Издавачког савета и Наставно-научног већа Факултета;
- Обезбеђивање студентима неопходних информатичких ресурса за рад у настави, тј. обезбеђивање потребног броја и квалитета рачунара и остале информатичке опреме као и приступа Интернету. Агрономски факултет поседује једну информатичку учионицу, са 20 рачунара, као и излаз на Интернет преко универзитетског сервера велике брзине пријема информација;
- Компетентност и мотивисаност особља за подршку Библиотеци, читаоници и рачунарској учионици континуирано се прати, оцењује и унапређује. Посебно задужење односи се на оператера на рачунарској мрежи, који одржава и унапређује електронске ресурсе Факултета;
- Систематско упознавање студента са начином рада Библиотеке и рачунарском учионицом, а посебно студентском читаоницом која им стоји на располагању тако да одговори на њихове потребе;
- Коришћење Библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је свим заинтересованим особама најмање 12 часова дневно.
- Коришћење студентске читаонице обезбеђено је 12 часова дневно.

Одговорност за примену

За примену овог документа одговоран је Декан, Комисија за издавачку делатност, наставници и сарадници Агрономског факултета у Чачку.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачку
2. Правилником о издавачкој делатности Агрономског факултета у Чачку.

10. КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Овај документ регулише поступак обезбеђења квалитета управљања Агрономским факултетом у Чачку и поступак обезбеђења квалитета ненаставне подршке.

Поступци којима се обезбеђује квалитет управљања Агрономским факултетом и квалитет ненаставне подршке су:

Прецизно утврђивање права и обавеза појединих органа у ланцу одлучивања и управљања Факултетом, Статутом Факултета а у складу са одговарајућим Законом;

Оптимално организовање Агрономског факултета по појединим Катедрама као основним организационим јединицама (које окупљају наставно особље) као и појединим службама Факултета које пружају подршку раду наставног особља, које је такође утврђено Статутом Факултета, у складу са одговарајућим Законом. Истим актом регулисан је делокруг рада појединих организационих јединица и њихова координација и контрола;

Праћење и обезбеђивање квалитета управљања Факултетом, као и предузимање мера за његово перманентно побољшавање, а у склопу укупне политике квалитета за коју је задужено Наставно-научно веће и његова Комисија за обезбеђење квалитета.

Праћење и обезбеђивање квалитета рада сваког појединца на његовом радном месту у управљачком систему или у пратећим службама Факултета, а нарочито праћење њиховог односа према студентима (у смислу коректности, моралности, мотивације за рад и сл.), а у склопу укупне политике квалитета за коју је задужено Наставно-научно веће и Комисија за обезбеђење квалитета.

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Орган управљања и орган пословођења, њихова надлежност и одговорност у организацији и управљању Факултетом утврђени су статутом Агрономског факултета у Чачку, у складу са законом.

Орган управљања Факултетом је Савет факултета.

Надлежности Савета факултета:

- доноси Статут Факултета, на предлог Наставно-научног већа
- доноси финансијски план, усваја извештај о пословању и годишњи обрачун Факултета, на предлог Наставно-научног већа;
- усваја план коришћења средстава за инвестиције, на предлог Наставно-научног већа;
- доноси годишњи програм рада Факултета;
- доноси одлуку о образовању унутрашњих организационих јединица на основу предлога Наставно-научног већа Факултета;
- бира и разрешава декана Факултета;
- бира председника савета Факултета;
- даје сагласност на одлуке о управљању имовином Факултета;
- даје сагласност на расподелу финансијских средстава;
- доноси одлуку о висини школарине, на предлог Наставно-научног већа;
- доноси правилнике о раду организационих јединица;
- подноси Републици Србији извештај о пословању најмање једанпут годишње;
- обавља и друге послове утврђене законом и статутом Факултета.

Одговорност Савета факултета дефинисана је позитивним прописима, статутом Агрономског факултета и правилницима који су донети на Агрономском факултету у Чачку.

Орган руковођења Факултетом је Декан.

Надлежности Декана:

- руководи радом Факултета;
- предлаже основе пословне политике Факултета;
- предлаже финансијски план Наставно-научном већу;
- извршава одлуке Савета и Наставно-научног већа Факултета;
- подноси извештај о резултатима пословања Факултета на захтев Савета или Наставно-научног већа;
- покреће иницијативу и предлаже решења о питањима од значаја за обављање делатности Факултета;
- заступа Факултет;
- одлучује о објављивању конкурса;
- одлучује о појединачним правима, обавезама и одговорностима свих запослених на Факултету;
- обавља и друге делатности у складу са законом и овим Статутом.
- Декан за свој рад одговара Савету Факултета и Наставно-научном већу.

Комисија за обезбеђење квалитета периодично прати да ли су у општим актима факултета (статуту и правилницима) дефинисани органи управљања и пословођења и да ли је дефинисана њихова надлежност и одговорност у складу са законом. У случају да комисија утврди да у општим актима факултета нису дефинисани органи управљања и пословођења и да није дефинисана њихова надлежност и одговорност у складу са законом даје предлог да се изврши измена и допуна ових аката.

Приликом сваке предложене измене и допуне Статута и правилника на Агрономском факултету која се односи на органе управљања и органе пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Факултетом, комисија за обезбеђење квалитета даје своје мишљење да ли су испоштовани сви услови утврђени законом и Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа.

▪ Структура институција, организационе јединице, њихов делокруг рада као и њихова координација и контрола утврђени су Статутом Агрономског факултета и „Правилником о организацији и систематизацији радних места“ у складу са законом.

На факултету постоје следеће организационе јединице:

- **наставно-образовна организациона јединица;**
- **ваннаставна организациона јединица;**

Координација и контрола рада ненаставног особља је дефинисана Статутом и Правилником о организацији и систематизацији радних места и њу врши на Факултету декан и секретар Факултета у складу са општим актима Факултета.

▪ Комисија за обезбеђење квалитета периодично прати да ли је у општим актима факултета (статуту и правилницима) дефинисана структура, организационе јединице, њихова координација и контрола. У случају да комисија открије недостатке у општим актима факултета даје предлог да се изврши измена и допуна ових аката.

▪ Комисија за обезбеђење квалитета прати и оцењује организацију и управљање Факултетом и предузима мере за њихово унапређење.

Сви запослени на Агрономском факултету као и студентски парламент Агрономског факултета могу у писменом поднеску оценити организацију и управљање Факултетом и ставити примедбе и сугестије комисији за обезбеђење квалитета у вези са организацијом и управљањем Факултетом.

На основу приспелих поднесака као и на основу властитих запажања комисија за обезбеђење квалитета оцењује организацију и управљање Факултетом и даје конкретне предлоге за унапређење организације и управљања.

▪ Комисија за обезбеђење квалитета прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада.

▪ Праћење рада ненаставног особља врши се на основу годишњих извештаја руководиоца ненаставне организационе јединице, декана и студентског парламента.

Сви запослени на Агрономском факултету као и студентски парламент Агрономског факултета могу у писменом поднеску оценити рад управљачког и ненаставног особља Факултета и ставити примедбе и сугестије комисији за обезбеђење квалитета у вези са организацијом и управљањем Факултетом.

Студенти се, преко студентског парламента, могу изјаснити о односу управљачког и ненаставног особља према њима, као и о мотивацији наведеног особља у раду са студентима. Изјашњавање се врши у писменом поднеску који се доставља комисији за обезбеђење квалитета.

Приликом праћења и оцењивања рада ненаставног особља комисија се може обратити декану и секретару Агрономског факултета ради добијања мишљења о квалитету рада запослених.

Праћење и оцењивање ускостручног рада ненаставног особља прати се на основу извештаја и решења државних органа и инспекција (нпр. финансијске инспекције, инспекције рада и сл.) упућених Агрономском факултету или запосленима на Агрономском факултету.

На основу прикупљених информација као и на основу властитих запажања комисија за обезбеђење квалитета оцењује рад управљачког и ненаставног особља Факултета и даје конкретне предлоге за унапређење организације и управљања.

Факултет ради унапређења квалитета рада запослених примењује стимулативне мере као и санкције према запосленима, а све у складу са могућностима које пружа закон који регулише материју радних односа, као и уговор о раду који запослени закључи са Агрономским факултетом.

▪ Комисија за обезбеђење квалитета периодично прати да ли су у општим актима факултета (статути и правилницима) предвиђени услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља. Комисија проверава да ли су ови подаци доступни јавности односно да ли су истакнути на сајту Факултета.

У случају да комисија утврди да у општим актима факултета нису дефинисани услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља даје предлог за допуну ових аката.

Радни однос на Агрономском факултету се заснива под условима и по поступку који дефинишу закони, Статут и правилници Агрономског факултета.

Напредовање ненаставног особља је могуће у случају стручног усавршавања и савесног и одговорног обављања послова на којима ради. Да би могло доћи до напредовања запосленог неопходно је да у систематизацији радних места буде предвиђено радно место са стручном спремом коју је запослени накнадним усавршавањем стекао и да то радно место буде упражњено.

▪ Рад и деловање управљачког и ненаставног особља могу оценити наставници, ненаставно особље и студенти преко студентског парламента и то у писменом поднеску који достављају комисији за квалитет. На основу приспелих оцена и на основу властитих запажања комисија за квалитет даје конкретне предлоге за побољшање рада и деловања управљачког и ненаставног особља.

Факултет обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

▪ Комисија за квалитет проверава да ли је број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију и ако утврди да постоји неусклађеност са прописаним стандардима даје конкретне предлоге да се ти недостаци отклоне.

Факултет обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану (нпр. одлазак на стручне семинаре и саветовања, организовање едукативних курсева) у складу са финансијским могућностима Факултета.

Обезбеђивање перманентног образовања и професионалног усавршавања управљачког и ненаставног особља (нпр. омогућавање праћења прописа и њихове примене шефу рачуноводства Факултета, усавршавање запослених у Библиотеци Факултета, усавршавање оператера на мрежи и информационом систему на Факултету и сл.).

Одговорност за примену

За примену овог документа одговорани су декан, комисија за обезбеђење квалитета, продекани, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета у Чачку.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачку,
2. Правилником о организацији и систематизацији радних места на Агрономском факултету у Чачку,
3. Законима који регулишу материју радних односа.

11. КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Простор и опрема за наставу на Агрономском факултету у Чачку испуњавају минимално стандарде националне Комисије за акредитацију, како по обиму, тако и по структури. Агрономски факултет у Чачку стално прилагођава обим и структуру простора и опреме потребама студената и студијских програма, и усклађује их са савременим стандардима образовања.

Поступци којима се обезбеђује квалитет простора и опреме су:

- Поседовање адекватних просторних капацитета: амфитеатра, учионица, наставничких и сарадничких кабинета, Библиотеке, студентске читаонице, вежбаоница и лабораторија, информатичке учионице, простора за ваннаставне активности студената као и за квалитетно обављање наставне и научноистраживачке делатности.
- Факултет је смештен у две зграде укупне радне површине која у потпуности одговара стандардима прописаним од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета;
- Поседовање адекватне и савремене техничке, лабораторијске и друге опреме која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим нивоима студија. Поједини елементи спадају у капиталну опрему велике вредности, која се користи и у научно-истраживачком раду, док други део чини опрема средње или мање вредности (као што су ваге, рН-метри и други инструменти). Лабораторијско посуђе, а нарочито хемикалије, неопходан су потрошни материјал за који Факултет одваја значајна средства у намери да обезбеди индивидуални рад студената у што већој могућој мери;
- Усклађивање просторних капацитета, а нарочито расположиве опреме, са потребама наставног процеса и бројем студената у мери у којој то материјална средства дозвољавају;
- Неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику као и информационам технологијама, свим запосленима а нарочито студентима Факултета. Омогућавање коришћења Интернета за прикупљање бројних података научног и стручног карактера, за прибављање литературе, за публикување радова (нарочито у међународним часописима), за комуникацију са колегама са других факултета и универзитета у земљи и иностранству, за пријављивање пројеката и учешћа на саветовањима, те за коришћење у научно-образовне и васпитне сврхе;

Обезбеђење простора за наставу са потребним обимом и структуром

Пре почетка сваке школске године декан и продекан за наставу утврђују потребан обим простора за извођење наставе према броју уписаних студената.

Уколико је постојећи обим недовољан према стандардима националне Комисије за акредитацију и проверу квалитета (најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно 2 m² по студенту за извођење наставе по сменама), продекан за наставу израчунава квадратуру и одређује спецификацију потребног додатног простора, како би се задовољио стандард.

Продекан за наставу на крају летњег семестра одржава састанак са шефовима свих катедри, и заједно са њима дефинише потребну опрему и потрошни материјал за извођење наставе у наредној школској години. Уколико постојећа опрема не задовољава, продекан саставља списак за набавку нове опреме, са детаљном спецификацијом типа, количине и оквирне цене. Продекан такође саставља спецификацију потребног потрошног материјала за наставу.

Најкасније до 1. септембра текуће године продекан за наставу доставља декану факултета спецификацију и квадратуру потребног додатног простора, као и списак потребне нове опреме за наставу и потрошног материјала.

Декан уз помоћ Секретара факултета и шефа финансијске службе уговара додатни простор са другим образовним установама и спроводи поступак јавне набавке нове опреме и потрошног материјала за наставу.

Простор за наставно особље

На Агрономском факултету у Чачку сваки кабинет у коме седе наставници и сарадници опремљен је са једним рачунаром прикљученим на Интернет преко академске мреже, а највећи број наставника и сарадника поседује ласерски штампач.

Сваки наставник мора имати свој орман (или део ормана) у коме може безбедно чувати документацију везану за наставу и испите.

Библиотека

На Агрономском факултету у Чачку постоји библиотека са читаоницом. Библиотека садржи потребне уџбенике и остале публикације које се користе у настави. Библиотека такође садржи све магистарске тезе, докторске дисертације, специјалистичке и дипломске радове одбрањене на Агрономском факултету у Чачку.

Читаоница располаже са 20 радних места за студенте, опремљених клупама и столицама.

Рачунарска сала

Агрономски факултет располаже са једном рачунарском учионицом. Једна учионица има 20 радних места. Сва радна места су опремљена рачунаром пентијум 4, прикљученим на Интернет преко академске мреже.

Рачунари имају DVD и CD драјв, са могућношћу нарезивања фајлова, USB порт и дискетну јединицу. Рачунарска учионица располаже са по једним мрежним ласерским штампачем. Рачунарска учионица отворена је за студенте од 7³⁰ до 20 часа сваког радног дана.

Студентска служба факултета има посебну просторију, опремљену орманима за документацију и радним местом са рачунаром прикљученим на Интернет. Студентска служба факултета формира и користи електронску базу података студената и наставника.

На посебном месту на Факултету омогућено је коришћење услуга фотокопирања, скенирања слика, корицења текста и сл.;

Студентски парламент

Студентски парламент располаже својом просторијом, са радним столом и једним рачунаром прикљученим на Интернет преко академске мреже.

Поред рачунара, просторија студентског парламента располаже телефонским прикључком.

Свечана сала Факултета намењена је за одбране завршних, дипломских, специјалистичких радова и докторских дисертација. Простор је климатизован и опремљен тапацираним столицама. Користи се за одржавање научно-стручних скупова и за седнице Наставно-научног већа и седнице Савета Факултета.

Клуб Факултета је прикладно опремљен и пружа могућност да његове услуге користи наставно, ненаставно особље и студенти Факултета.

Студентски клуб Факултета својим садржајима омогућава студентима Агрономског факултета задовољење друштвених потреба у ваннаставном периоду.

Одговорност за примену

За примену ове процедуре одговорни су декан, продекан за наставу, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачку.

12. ФИНАНСИРАЊЕ

Агрономски факултет у Чачку има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставног процеса, научноистраживачких пројеката и професионалне активности. Факултет (преко Савета, декана, продекана за финансије и одговарајућих служби) планира и усклађује своје приходе и расходе, чинећи то транспарентно и уз подршку ширег колектива, трудећи се да послује домаћински.

Факултет стичне средства за обављање своје делатности из следећих извора:

- средства која обезбеђује Република Србија (буџетска средства);
- школарина (самофинансирање студената, уписнина, накнаде за испите у ванредним роковима);
- средства за финансирање научноистраживачког рада (Министарство за науку);
- из других извора, у складу са законом.

Оствареним финансијским средствима Факултет располаже самостално.

Остварена средства се исказују и евидентирају у складу са јединственом буџетском класификацијом.

Средства која Агрономски факултет оствари, изузив средстава која обезбеђује Република, чине сопствени приход Факултета.

Расподела финансијских средстава

Према уредби о нормативима услова рада Универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета Републике Србије, Службени гласник бр. 15 од 29.03.2002. године, факултет самостално планира распоред и намену финансијских средстава тако да обезбеди ликвидност и стабилност у дужем временском периоду. Расподела средстава подразумева редовну исплату личних доходака запослених и покривеност материјалних трошкова (ПТТ услуге, комуналне услуге, грејања, коришћење грађевинског земљишта, услуге платног промета, службена путовања, материјал за лабораторијски рад и др.).

Јавност и транспарентност финансирања

Факултет обезбеђује јавност финансијског пословања кроз извештај о пословању односно кроз завршни рачун који усваја Савет факултета. Факултет завршни рачун доставља Управи за јавно плаћање до 28.02. следеће календарске године. Јавност финансијског пословања Факултета се обезбеђује и кроз финансијски план за наредну календарску годину који усваја Савет факултета, а на предлог Наставно–научног већа.

Одговорност за примену

За примену ове процедуре одговоран је Декан, шеф финансијске службе и председник Савета.

Веза са другим документима

Описана процедура је у вези са Статутом факултета, финансијским планом и завршним рачуном, односно годишњем извештају о пословању факултета.

13. УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Агрономски факултет у Чачку обезбеђује својим студентима значајно учешће у контроли и побољшавању квалитета наставног процеса и других активности које су у непосредној вези са животом и радом студената. Факултет пружа велику подршку Студентском парламенту, а одређен број студентских представника учествује у раду Наставно–научног већа и Савета Факултета као и у Комисији за обезбеђење квалитета.

Поступци којима се обезбеђује утицај студената на самовредновање и проверу квалитета су:

- Укључивање студената у рад Комисије за обезбеђење квалитета;
- Укључивање студената у доношење стратегије, одговарајућих докумената и поступака за обезбеђење квалитета на Факултету, кроз рад у Комисији за обезбеђење квалитета и на друге начине (нпр. преко представника у Наставно-научном већу Факултета).
- Студенти дају мишљење о резултатима до којих се дошло при самовредновању Факултета истовремено и равноправно са својим наставницима. Нарочито се велики значај придаје активном учешћу студената у анализи квалитета рада Факултета у оним областима које су од посебне важности за рад студената и о којима студенти имају потребне информације и сазнања;
- Спровођење анкетирања студената као обавезног метода у поступку самовредновања Факултета. Одговарањем на питања у анкети, студенти имају могућност да изнесу своје ставове и мишљења, анонимно, објективно и из угла студентске популације што има посебну вредност у формирању коначног мишљења о квалитету рада на Агрономском факултету у Чачку;
- Факултет је дужан да резултате анкете учини доступним јавности и укључи их у укупну оцену самовредновања и оцене квалитета;
- Укључивање студената у процесе перманентног осмишљавања и реализације студијских програма. Посебно је значајно њихово укључивање у евалуацију и оцењивање студијских програма.

Одговорност за примену

За примену ове процедуре одговорни су Декан, продекан за наставу, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета.

Веза са другим документима

Овај документ је у вези са:

1. Статутом Агрономског факултета у Чачку.

14. СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Агрономски факултет у Чачку континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Факултет организује и пружа подршку и обезбеђује инфраструктуру за прикупљање података о свим областима своје делатности, на систематичан начин. Прикупљене податке обрађује и анализира, те на бази њих доноси одлуке о побољшању и унапређењу свог рада.

Поступци којима се обезбеђује систематско праћење и периодична провера квалитета су:

- **Обезбеђење спровођења утврђених стандарда и поступака** за контролу квалитета као и обављања свих задатака које имају учесници у систему обезбеђења квалитета рада на Факултету, пре свега Наставно-научно веће, Комисија за обезбеђење квалитета, Студентски парламент, наставници и сарадници.
- **Обезбеђење материјалних и кадровских услова** за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Систематско праћење квалитета.- обезбеђује се кроз документовање свих активности на Агрономском факултету, чување таквих докумената на начин који омогућава лако претраживање, и дескриптивну статистичку обраду прикупљених докумената.

Активности у извођењу наставе документују, и такве документе чувају, катедре Агрономског факултета, осим законом прописане евиденције коју прикупља и чува Студентска служба.

Активности у извођењу научних истраживања документују, и такве документе чувају катедре Агрономског факултета, осим законом прописане евиденције коју прикупља и чува Рачуноводство Факултета.

Сва документа везана за финансијско пословање факултета прикупља и чува Финансијска служба Агрономског факултета у Чачку.

Сва правна акта везана за статус факултета, запослене на факултету, и сву преписку коју води факултет као правно лице, као и сва службена документа која се упућују са факултета или се примају на факултет, мора чувати Секретар факултета и Архива факултета.

Најмање једном годишње, руководиоци организационих јединица факултета спроводе дескриптивну статистичку обраду докумената које прикупљају и чувају.

Факултет обезбеђује техничку подршку катедрама за статистичку обраду података.

- **Информација о квалитету дипломираних студената** на Агрономском факултету у Чачку тражи се једном у две године од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других релевантних организација о компетенцијама, угледу и квалитету знања дипломираних студената Агрономског факултета. Декан Агрономског факултета у Чачку упућује писмо поменутиим установама, са молбом да Агрономском факултету пошаљу своје мишљење о квалитету дипломираних студената Агрономског факултета у Чачку, уз образложење. Добијена мишљења декан прослеђује Комисији за обезбеђење квалитета, која их разматра, и уколико је потребно предлаже корективне мере за побољшање квалитета.
- Посебно обрађују и приказују параметре који су прихваћени као **показатељи квалитета на страним високошколским установама**, ради упоређења. Овај поступак се спроводи на основу искуства појединаца (наставника и сарадника Факултета који су боравили на универзитетима у иностранству), као и на основу других информација о настави и научном раду на признатим међународним институцијама. Резултати статистичке обраде се достављају Комисији за обезбеђење квалитета. Комисија разматра достављене статистичке извештаје, и уколико запази одступање од утврђених стандарда, предлаже корективне мере за побољшање квалитета.

Периодична провера квалитета.- се обавља кроз поступак самовредновања, једном у две до три године. Комисија за обезбеђење квалитета обавља непосредни увид у све области рада факултета, и утврђује ниво достигнутог стандарда квалитета, који су прописани у процедурама Система квалитета Агрономског факултета у Чачку. Такође, спроводи све анкете студената и особља, предвиђене процедурама система квалитета. Пре но што изврши проверу квалитета, Комисија за обезбеђење квалитета се најмање седам дана раније најављује руководиоцу организационе јединице факултета где се врши провера.

После обављеног непосредног увида, затим увида у документацију активности факултета и спроведених анкета, Комисија за обезбеђење квалитета саставља извештај о провери квалитета. На основу извештаја Комисија за обезбеђење квалитета саставља дефинитивни документ о спроведеном поступку самоевалуације.

На основу резултата самоевалуације, Комисија за обезбеђење квалитета предлаже и спроводи корективне мере за побољшање квалитета.

- **Јавност у праћењу квалитета и периодичним проверама** се обезбеђује постављањем статистичких извештаја, извештаја и завршног документа Комисије за обезбеђење квалитета о спроведеном поступку самоевалуације, на веб-сајт Агрономског факултета у Чачку. Завршни документ Комисије за обезбеђење квалитета о спроведеном поступку самоевалуације се такође доставља катедрама и Наставно-научном већу Агрономског факултета и Универзитету у Крагујевцу, студентском парламенту, студентским организацијама и Комисији за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије.

Одговорност за примену

За примену ове процедуре одговорни су Декан, председник Комисије за обезбеђење квалитета, наставници, сарадници и студенти Агрономског факултета у Чачку.

Веза са другим документима

Описана процедура је у вези са свим процедурама система квалитета Агрономског факултета у Чачку.

Дел. број: 1980/3-VII

Датум: 19. септембар 2008. год.

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА САВЕТА
АГРОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА

др Ленка Рибих-Зеленовић